

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Hands up voor de lokale revolutie?

Boogaard, G.

Citation

Boogaard, G. (2019). Hands up voor de lokale revolutie? *Binnenlands Bestuur*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/83463>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/83463>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

BINNENLANDS — BESTUUR

HANDS UP VOOR DE LOKALE REVOLUTIE?

Geerten Boogaard 11 okt 2019 Reageer

'We've tried liberalism and conservatism and now we're trying populism. Maybe the next era of public life will be defined by a resurgence of localism.' Dat schreef columnist David Brooks vorig jaar zomer in The New York Times, onder de titel: The Localist Revolution.

Grote, Amerikaanse woorden. Grotesk zelfs, wellicht, voor de Nederlandse wethouders jeugdzorg die wanhopig proberen ergens het bonnetje voor de geleverde zorg vergoed te krijgen zodat de bibliotheek open kan blijven. Die wethouders zullen vooral dromen van een 'next era of public life' waarin het rijk geen botte bezuinigingsoperatie meer verkoopt als decentralisatie.

Met een beetje kennis van de taaie praktijk is het dus niet zo moeilijk om nuchter te blijven als weer eens ergens de lokale revolutie wordt gepreekt. Maar dat is geen reden om de Amerikaanse retoriek niet serieus te nemen. In minder grote woorden en met meer onderbouwing verscheen deze zomer het rapport *Onrust in voorspoed* van de denktank Denk-Werk. Hoofdvraag van het rapport is waarom het sentiment zo grimmig blijft terwijl het zo goed gaat met Nederland. Het antwoord: Nederlanders zijn steeds minder ingebed en ervaren steeds minder gevoel van grip. Dat frustriert zelfs wie floreert.

Met zo'n vraag en zo'n analyse verschijnt als vanzelf de eerste oplossingsrichting van het rapport in beeld: decentraliseren. 'In plaats van het optimaliseren van de efficiënte serviceverlening naar burgers, moet een toekomstbestendige overheid steeds meer nadenken over hoe zij de burgers kan machtigen om hun eigen omgeving vorm te geven. Dit betekent dat niet efficiëntie, maar subsidiariteit leidend moet zijn voor het bestuursniveau waar de beslissing wordt genomen.' Localism is geen Amerikaans speeltje. Ook in de voorhoede van de Nederlandse beleidscyclus wordt de lokale revolutie regelmatig naar binnen gereden.

Nog meer decentralisaties achter de horizon dus! Welke abonnee van *Binnenlands Bestuur* zou niet juichen? Misschien de abonnees bij wie de passie waarmee deze revolutie gepreekt wordt toch argwaan wekt. Allereerst valt op dat het betoog van Brooks negatief insteekt. We hebben alles al gehad, dus laten we het nu maar lokaal proberen. Begrijpelijk is dat wel, voor Amerikanen. Die maken er de laatste tijd in Washington zo'n zootje van, dat de plaatselijke overheid automatisch een baken van constitutionele hoop wordt. Maar is landelijke mislukking enige garantie voor lokaal succes? Niet als de oorzaken waarom het nationaal mis gaat zich overal voordoen.

Daarnaast, en dat is misschien wel een groter gevaar, bestaat er een subtiel doch belangrijk verschil tussen het afwentelen van bestuurskundige problemen op een lager overheidsniveau en het faciliteren van lokale autonomie in het

binnenlands bestuur. Dat subtiele verschil blijkt bijvoorbeeld uit de taal die gebruikt wordt. Het eerste klinkt als een instrumentele operatie. Gemeenten worden ‘ingeschakeld’ om ‘gezamenlijk’ een ‘maatschappelijke opgave op te pakken’ en krijgen en passant de opdracht om daar ‘de burgers zoveel mogelijk bij te betrekken’. Hier heeft u het probleem, succes ermee.

Het tweede klinkt veel meer als een juridische aangelegenheid. Gemeenten krijgen ‘bevoegdheden’ en ‘middelen’ om zaken ‘anders te regelen’ als een eigenwijze gemeenschap het op de eigen manier wil. Met het eerste zijn ze Den Haag altijd blij, met het tweede lang niet altijd. Echte autonomie leidt immers tot verschillen en differentiatie is van bovenaf bezien lastig, vaak niet-efficiënt en soms zelfs gevaarlijk. Toch is ruimte voor verschil de zuurstof voor het decentralisatie dat ‘grip’ en ‘inbedding’ zou kunnen brengen.

De grote vraag van de lokale revolutie is dus of gemeenten in ‘*the next era of public life*’ vooral worden ingeschakeld om andermans ‘gezamenlijke’ doelen te bereiken danwel dat zij ruimte krijgen om zelf doelen te stellen? Alleen voor dat laatste zal ik juichen.

Geerten Boogaard is hoogleraar decentrale overheden (Thorbecke Leerstoel) aan de Universiteit Leiden.

Lees hier al zijn columns.

Bron: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/opinie/columns/hands-up-voor-de-lokale-revolutie.11687965.lynkx>.

© Copyright 2020 Kluwer. Alle rechten voorbehouden.